

2. Nederland heeft voldoende veiligheidsgaranties in Uruzgan

Nederland heeft deze garanties gekregen van de andere aanwezige NAVO bondgenoten en de VS. Deze laatste zal volop aanwezig blijven en onverminderd doorgaan met gevechtoperaties, onder andere in het Noorden van de provincie Uruzgan. Voor de vijand zullen de activiteiten van de VS en de andere NAVO troepen in elkaars verlengde liggen.

Wat betekenen die garanties? De inzet van genoeg militairen en vuurkracht om je uit een gewelddadige situatie veilig te stellen? Tegen welke prijs? Hoeveel geweld mag worden gebruikt? Hoeveel burgerslachtoffers mogen er vallen? Met andere woorden: wat zijn de consequenties van die garanties als ze in praktijk worden gebracht? (In Mogadishu in 1995 kwamen meer dan 900 Somaliërs om door de gewelddadige paniecreactie van de Amerikaanse interventiemacht op een aanval op hun troepen.) Hoe kunnen een humanitaire missie en NGO's aanwezig blijven (of terugkeren) als de oorlog steeds heviger wordt?

3. Het gaat om wederopbouw - een humanitaire missie

"We mogen de Afghanen niet in de steek laten!" wordt vaak terecht gezegd. Waarom gaan we dan weg uit Baghlan? Waarom is een militaire operatie nodig om hulp te geven? Het rapport van Save the Children (2004) stelt dat PRT's regelmatig opbouwtaken doen in gebieden waar ook NGO's het werk kunnen doen.

Het is van groot belang hoe er wordt omgesprongen met de economische belangen van de bevolking. De Britse ISAF-troepen gaan in 'onze' buurprovincie Helmand de papaverteelt bestrijden. Dat betekent dat de bestaansmiddelen van een deel van de bevolking worden aangetast. Wat is het Nederlandse beleid hierin? Wat moeten de Nederlandse soldaten doen met de papaverteelt en de boeren die daar van afhankelijk zijn voor hun bestaan?

4. Rol van de niet-gouvernementele hulporganisaties

Is er straks sprake van 'Embedded Aid'? Is een gecombineerde vrede afdwingende en opbouwoperatie in samenwerking met NGO's wel uitvoerbaar? Is het wenselijk? De samenwerking wordt in de 'artikel 100' brief expliciet vermeld, maar wat zijn de haken en ogen?

*) Wat zijn de gevolgen voor NGO's mbt rolverwarring in een (post)conflictgebied? Kunnen NGO's neutraal, onafhankelijk en onpartijdig blijven als ze samenwerken met militairen? Het is duidelijk dat de zichzelf onafhankelijke beschouwende Amerikaanse NGO's moeilijk of niet kunnen werken in Irak. Zij worden gezien als een verlengstuk van de Amerikaanse 'bezitters'. Dat zal straks ook zo zijn met Nederlandse NGO's in Uruzgan. Er zal niets aan de hand zijn, als alles rustig verloopt, maar als Nederlandse militairen verwikkeld raken in gevechten en er vallen Afghaanse slachtoffers dan zullen de Nederlandse NGO's in toenemende mate geweerd kunnen worden door (grote) delen van de bevolking. Zo worden de NGO's, als verlengstuk van de militairen, zelf ook doelwit. Zetten de NGO's die wel meegaan de reputatie/neutraliteit van andere NGO's op het spel?

*) Hoe ver gaan de militairen nu eigenlijk zelf met wederopbouw? Zijn de militairen deskundig genoeg op dit terrein? Er is enorm veel onduidelijkheid wat nu wel en wat nu niet door militairen wordt

gedaan aan (nood)hulp en reconstructie. Indien hulpprojecten alleen worden uitgevoerd binnen de doelstellingen van de militaire strategie van het winnen van "hearts and minds", kan de missie in het geheel niet claimen humanitair van aard te zijn.

*) Hoe gaan militairen om met informatie verkregen van NGO's? Welke informatie delendelen militairen met NGO's? Gedeelde informatie leidt niet tot problemen als alles rustig blijft, maar wat gebeurt er met die informatie in tijden van spanning/geweld? Wordt de bevolking niet klem gezet tussen tegenstrijdige belangen? Wat vindt de lokale bevolking hiervan? Of nog voor de hand liggender: wat weet de lokale bevolking hiervan? En als (delen van) de bevolking de NGO's zien als informatie-uitwisselend met militairen zal dat ook gevolgen hebben voor die NGO's.

*) Krijgen straks de NGO's die meegaan wel geld en de anderen niet? Kunnen Nederlandse militairen in Uruzgan straks NGO's toegang tot het gebied weigeren omdat die niet samen wilde werken?

5. Handhaving van de internationale rechtsorde

Deze is al vergaand ondermijnd door het optreden van vooral Amerikaanse troepen en andere instanties. Bekend zijn de Guantanamo Bay gevangenis, martelingen in Amerikaanse gevangenissen en indirect door uitleveren van gevangenen aan martellanden, de CIA rol hierin, het afbreken van het Amerikaanse rechtssysteem (geen proces voor verdachten, afluisteren van grote delen van de bevolking). Elke samenwerking met de VS is een teken naar de internationale gemeenschap van steun aan die Amerikaanse praktijken. In Afghanistan is sprake van hechte samenwerking. Kamerbreed is er kritiek op de Amerikaanse schendingen van het internationaal recht, maar deze kritiek is gratis als we daar geen consequenties aan verbinden en de Amerikanen, zonder enige daadwerkelijke concessie af te dwingen, steunen in hun Afghaanse oorlogspolitiek.

6. Bestrijding terrorisme

De implicatie is dat de Afghaanse opstandelingen, zoals boven beschreven, terroristen zijn. Dat zegt niets over hun achtergrond of motieven, maar vervult een nuttige propagandafunctie omdat de Afghaanse oppositie gelijk wordt gesteld aan de jihadi die in Nederland aanslagen willen plegen. Dat maakt het dus makkelijk om te stellen dat bestrijding van de opstandelingen (terroristen) daar, een manier is om het thuisland te beschermen tegen dezelfde vijanden. Er is tot dusver geen enkele bewezen relatie tussen de Hofstadgroep en de guerilla in Afghanistan en dus snijdt de uitspraak dat terroristen liever in Afghanistan bestreden moeten worden dan in het Laakkwartier geen hout. Oorlog voeren in Afghanistan maakt Nederland er niet veiliger op. Integendeel: het zal eerder het tegenovergestelde effect kunnen hebben. Het is onverstandig te vergeten dat de hoofdredenen die Osama Bin Laden aanvoert om de VS op 9/11 aan te vallen de aanwezigheid van Amerikaanse troepen in Saoedi-Arabië was.

7. Niet gaan zou de NAVO op spel zetten

Zou Nederland iets kunnen wat Duitsland, Frankrijk en Spanje vergerden te doen? Een Nederlands "Nee" is wel een verwerping van een NAVO beleid dat erkent dat de VS het verbond gebruikt als hun eigen gereedschapskist. De ISAF-uitbreiding naar Zuid-Afghanistan wordt feitelijk alleen gesteund door de NAVO-lidstaten VS, VK en

Canada. Alle andere NAVO-lidstaten betuigen hooguit lippendienst en beperken zich tot andere regio's in Afghanistan. De keuze van Nederland is er dus niet één van voor of tegen de NAVO, maar tussen de Atlantische minderheid en de Europese meerderheid binnen de NAVO.

8. Nederland zou alleen staan in haar twijfel niet te gaan

Er wordt in de media zelden ingegaan op het feit dat Frankrijk, Spanje en Duitsland bewust gekozen hebben niet naar het zuiden van Afghanistan te gaan omdat ze niet geloven in de combinatie van offensieve vredesafdwinging en reconstructie taken. Ook onder militairen bestaat er enorme verschillen van mening of dit wel überhaupt samen KAN en of het wenselijk is. De vakbond voor militairen AFMP is tegen de missie. In de media lijken vooral de voorstemmen aan bod te komen.

WAT DE AMERIKANEN ZEGGEN

9. De oorlog tegen terrorisme

De VS regering herhaalt steeds dat er sprake is van een oorlog tegen terrorisme. Maar hoe bestrijd je een 'isme'? De VS denkt dit te doen door allerlei verzet tegen hun beleid als terrorisme te bestempelen en oorlog tegen die groepen en landen te voeren. De militaire aanpak heeft tot nu toe in Irak en in mindere mate Afghanistan alleen geleid tot een groei in zeer veel landen ter wereld van extreem fundamentalistische islamieten die terreur als een legitiem middel in de strijd zien. Het militair optreden van de VS binnen het Bushiaanse/Bin Laden adagio: "Wie niet voor ons is, is tegen ons", doet de onveiligheid in de wereld juist steeds verder toe- en niet afnemen. Wij moeten bewust uit deze escalatiespiraal stappen. Het belangrijkste in deze is ook niet wat Nederland vindt, maar hoe we worden gezien door betrokken anderen. Grote delen van de wereld zullen onze deelname zien als deelname aan een westerse oorlog uit eigenbelang en met name het belang van de VS. De woorden van een Pakistaan nav van de Amerikaanse aanval op hun dorp waren duidelijk: "Alle bondgenoten van Amerika zijn verraders". Het religieuze element is van groot belang: soldaten uit christelijke westerse landen treden op tegen Islamitische strijders. Zo wordt de kans groter op 'de botsing der beschavingen'.

10. Niet gaan werkt Al Qaeda in de hand

Al Zarqawi en geestverwanten hebben er grote baat bij dat zoveel mogelijk westerse troepen het Amerikaanse beleid in Afghanistan voortzetten; dat doet wonderen voor de rekrutering en trekt zelfs internationale jihadi strijders aan. Verschillende Amerikaanse veiligheidsexperts hebben er al op gewezen: president Bush en Osama Bin Laden hebben een gezamenlijk belang: de confrontatie zoveel mogelijk aanwakkeren in de hoop dat dit zoveel mogelijk bondgenoten meesleurt. Nederland wordt in Washington gezien als een nuttig stuk gereedschap voor het Amerikaanse beleid.

11. De Amerikaanse troepen vertrekken

De rede waarom de VS een deel van haar troepen terugtrekt is vooral gelegen in het tekort aan troepen om oorlogen elders te voeren. Ze willen dat de bondgenoten de oorlog voortzetten die ze grotendeels

alleen hebben gevoerd. De vermenging van hulpverlening en oorlogvoering is grotendeels camouflage/cadeauverpakking voor dit beleid. Bovendien gaat het slechts om een héél gedeeltelijke terugtrekking van slechts 3.000 van de 19.000 in Afghanistan gelegerde Amerikaanse troepen; zo'n 15% dus. Dat is geen vertrek uit Afghanistan.

WAT WIJ ZEGGEN

12. Er zijn andere belangen in het spel

De inzet van grote troepenmachten in centraal Azië en het midden oosten heeft ook tot doel om economische belangen te beschermen en een machtspositie te vestigen. Daar hoort bij de lange termijn vestiging van militaire bases. Deze belangen worden veelal verzwegen in het Nederlandse debat. Wij vinden dat ze ook aan de orde moeten komen. komen zeker nu de regering afgelopen najaar naar buiten heeft gebracht dat de 'energievoorzieningsveiligheid' tot de uitgangspunten van het buitenlands beleid dient te behoren.

13. Vredeshandhaving en contra guerrilla oorlogvoering zijn in Uruzgan niet te scheiden.

Een guerrilla oorlog voeren is politiek bedrijven. Dat betekent dat het beleid coherent moet zijn. Je kan niet oorlog voeren en tegelijkertijd aan wederopbouw doen. Het tweede wordt ondermijnd door het eerste omdat een groot deel van de bevolking wordt getroffen door de oorlogshandelingen.

Veel meer dan voorheen in het Noorden en westen van Afghanistan is in de zuidelijke en zuidoostelijke provincies sprake van twee soorten operaties: niet alleen lopen gevechtstaken en reconstructietaken door elkaar ten gevolge van onveiligheid, maar ook de scheiding van de taken tussen ISAF en OEF) is onduidelijk op papier, laat staan straks in de praktijk.

Die verwarring kan alleen weggenomen worden als OEF geheel verdwijnt uit Afghanistan en er een nieuw VN mandaat komt zonder de Amerikanen en met islamitische landen uit de regio. Daar is jammergenoeg geen sprake van. Amerikaanse troepen blijven in de buurprovincies en in het noorden van Uruzgan.

14. De invloed van de guerrilla

De bewering van de regering dat het slechts gaat om een paar honderd guerrilla's is misleidend. In elke guerrilla oorlog steunt een deel van bevolking de opstandelingen. Dat is zeker zo als er sprake is van gedeelde politieke of sociaal-economische eisen. Hoe groter de steun van de bevolking voor deze eisen, hoe groter de medewerking van de bevolking aan de guerrilla en hoe effectiever de strijd tegen de ISAF troepen. De werkelijke en deels onzichtbare omvang van het verzet kan tot grote verliezen onder de Nederlands troepen leiden.

15. De vrees voor gesneuvelde Nederlandse militairen

De ondersteuners van interventie zeggen dat dit een missie niet mag verhinderen. De Nederlandse militairen zijn immers opgeleid voor een gevechtsmissie. Maar voor elke Nederlandse militair die er sneuvelt in deze asymmetrische oorlog zal door het gebruik van de grote beschikbare vuurkracht (bijvoorbeeld door bombardementen van de luchtmacht) een tienvoud of meer Afghanen sneuvelen. Vanwege de vermenging van guerrilla en burgers zullen er vele doden onder de

laatste vallen. Dat is in feite al vaak gebeurd als gevolg van Amerikaanse bombardementen. Zulke 'bijkomende schade' betekent automatisch neer steun voor de guerrilla.

Hoe kan het officiële doel van wederopbouw en hulpverlening bereikt worden middenin zo een guerrilla oorlog?

16. Niet gaan betekent Afghanistan laten vallen

Integendeel. Het kan betekenen: handelen vanuit de overtuiging dat andere strategieën meer kans van slagen zullen hebben. Het kan juist betekenen: afzien van de missie vanuit de overtuiging dat de missie de Afghanen verder mee zal sleuren in een oorlog die niet te winnen is met militaire middelen. Veel beter zou zijn de relatieve rust in het noorden te consolideren en de begonnen taak in Baghlan af te maken. Waarom laten we de Afghanen daar in de steek? Afwisseling door een ander PRT team (allemaal met verschillende werkwijzen) is funest voor consistentie, een essentiële factor bij duurzame wederopbouw. In het zuiden moet een nieuw compromis aan worden gegaan met de bevolking aldaar, op basis van **terugtrekking van de buitenlandse troepen**, die nu eerder een deel van het probleem dan een oplossing (gaan) vormen. Want met de tot nu toe gevoerde westerse strategie is het niet gelukt de Taliban te overtuigen om haar verzet te staken. Men zou ook een beleid kunnen voeren gericht op de papaversteelt, bijvoorbeeld door het afnemen van de oogst in plaats van deze te vernietigen, zoals de Britse bevelhebber van plan is te gaan doen. (Colombia bewijst dat deze vernietigingsstrategie juist tot toename van verzet en teelt heeft geleid.). Van essentieel belang is dat de meerderheid van Afgaanse organisaties in Nederland tegen deze missie zijn. In bredere zin moet bij alle buitenlandse missies van Nederlandse troepen consequent geëist worden dat buitenlandse militairen alleen na VN mandaat via door de VN gecoördineerde missies worden gesteund.

17. Geschonden rechten van gevangenen/ mensenrechten.

De VS schenden met regelmaat de mensenrechten, liegen erover, verdedigen hun gedrag. Ook over de situatie in de Afgaanse gevangenen zijn Abu Grab-achtige praktijken aan het licht gekomen. De praktijken in Guantánamo Bay zijn geen uitzondering. Het gaat om zowel beleid in de gevangenen als oorlogsrecht in het veld. Alle landen die meevechten worden gezien als een verlengstuk van de alles overheersende supermacht Amerika. Dat wil de VS ook: als nuttige bondgenoten zoals Nederland met het VS beleid geïdentificeerd worden verschaft dat legitimatie. Nieuwe details zijn aan het licht gekomen over de manier waarop het groeiende aantal gevangenen in Guantánamo Bay dat in hongerstaking is word behandeld. Het gaat om zowel beleid in de gevangenen als oorlogsrecht in het veld. Alle landen die meevechten worden gezien als een verlengstuk van de alles overheersende supermacht Amerika. Dat wil de VS ook: als nuttige bondgenoten zoals Nederland met het VS beleid geïdentificeerd worden verschaft dat legitimatie. Wij zeggen dat vanuit Nederland een ander antwoord nodig is, zoals directe hulp aan de basis. De steun van bijvoorbeeld Vrouwen voor Vrede aan het vrouwenhuis in Kabul is een veel effectievere vorm van steun aan de Afgaanse bevolking dan de gevechtsoperaties die momenteel in de propaganda spotjes van de Nederlandse Luchtmacht worden uitgedragen.

Platform TEGEN DE 'NIEUWE OORLOG'

p/a Vredescentrum O'43

Postbus 1528 – 3500 BM Utrecht
tel. 030-2714376 – Fax. 030-2714759

info@platformtegenderenieuweoorlog.nl

www.platformtegenderenieuweoorlog.nl

Postgiro 9474165

Nederland naar URUZGAN???

Wie zegt wat en wat is daarvan waar?

WAT DE NEDERLANDSE REGERING ZEGT

1. De missie moet stabiliteit en vrede brengen.

Is dat mogelijk? Afgezien van het feit dat het voorsnog zeer onduidelijk is of het om een gevechtsmissie of een opbouwmissie gaat, worden Nederlandse militairen door een deel van de Afgaanse bevolking als verlengstuk van Amerikanen gezien, dus vreemde overheersers die verdreven moeten worden. In de buurprovincie Kandahar vechten Nederlandse special forces met de Amerikanen mee en in Uruzgan nemen de Nederlandse ISAF-militairen de kampementen over van waaruit de Amerikaanse troepen nu nog hun nietsontziende OEF-operaties uitvoeren. Het Afgaanse gewapende verzet heeft drie componenten: buitenlandse jihadi, misschien verbonden met Al Qaida, oude en nieuwe Taliban, en drugshandelaren. Een deel van hun recruteringsbasis bestaat uit papaververbouwers, alsook opstandige of corrupte clanhoofden met eigen legertjes en criminelen. Het gaat om een NAVO missie (westen/christenen) en niet om een door de VN gecoördineerde missie met bijvoorbeeld deelnemende (islamitische) landen uit de regio. De VN heeft een mandaat gegeven voor een vredesoperatie, die echter gaandeweg is veranderd in een (grootschalige) guerrilla oorlog.

Een guerrilla oorlog valt moeilijk te winnen: zelfs de supermacht VS is het niet gelukt een relatief klein aantal guerrilla strijders te verslaan. Dat kan alleen betekenen dat er steun is onder de bevolking voor de guerrilla's. Die is gebaseerd op reële belangen (bijv. die van papaver verbouwers), haat van de vreemde overheersers, religieus gedreven afkeer of een mengeling van alle drie. Daardoor is het aantal guerrilla's en gevechtsincidenten (overvallen, nu ook zelfmoordaanvallen, aanvallen op symbolen van de vreemdelingen of op Afghanen die met hen samenwerken) toegenomen. Ondanks de enorme verschillen in aantallen en middelen tussen de buitenlandse troepen en het Afgaanse leger enerzijds, en de guerrilla's anderzijds, is het niet gelukt een veel kleinere vijand te verslaan. Sterker nog, ze groeit.